

ÇORUM'DA 7 HAZİRAN 2015 MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİ İÇİN BİR PROJEKSİYON: EKLE-ÇIKAR-BUL

Dr. Veysel DİNLER
Hitit Üniversitesi Öğretim Üyesi

Türkiye’de genel seçimlerde (milletvekili seçimleri) hangi partinin kaç milletvekili çıkardığını hesaplamak amacıyla d’Hondt sistemi adı verilen yöntem uygulanmaktadır. Bu yöntem Belçikalı matematikçi Victor D’Hondt tarafından 1878’de tasarlanmış bir nisbi temsil sistemidir. Başka bir söylemle, partilerin aldıkları oy oranına göre, ancak farklı bir hesaplama yolu izleyerek milletvekili çıkarmaları sağlanmaktadır. Türkiye’de 1961 seçimlerinden beri (1965 hariç) bu sistem uygulanmaktadır. 1969, 1973, 1977, 1983, 1987, 1991, 1995, 1999, 2002, 2007 ve 2011 seçimlerinde buna göre hesaplama yapılmıştır.

1983 seçimlerinden beri ise %10 ülke barajı geçerlidir. Buna göre, seçime giren bir partinin milletvekili çıkarabilmesi için bütün ülke çapında %10 oranında oyu geçmesi gerekir. Nitekim 2002 seçimlerinde DYP %9,5 üzerinde oy aldığı halde (oy sayısı 3.008.942) milletvekili çıkaramamıştır. 12 Eylül Cuntasının Türkiye’deki siyaseti dizayn etme uğraşısında, Türkiye demokrasisine vurulan en büyük prangadır ve Türkiye’de demokratikleşme olacaksa işe buradan başlanmalıdır.

Peki, d’Hondt sistemi nasıl işlemektedir? Bunu 2011 milletvekili seçimlerinde Çorum üzerinden anlatmakta yarar vardır.

Önce 2011 seçimlerinde Çorum’daki oy dağılımına bakalım:

KAYITLI SEÇMEN SAYISI	385.828		
OY KULLANAN SEÇMEN SAYISI	347.069		
SEÇİME KATILMA ORANI (%)	%89,95		
GEÇERLİ OY SAYISI	341.478		
GÜMRÜK KAPILARI GEÇERLİ OYUNDAKİ PAYI	1.127		
TOPLAM GEÇERLİ OY SAYISI (YANSIMIŞ HALİ)	342.605		
ÇEVRENİN MİLLETVEKİLİ SAYISI	4		
TOPLAM GEÇERLİ OYLARIN SİYASİ PARTİLERE VE BAĞIMSIZ ADAYLARA DAĞILIMI			
PARTİ ADI	ÇEVRE OYU	GÜMRÜK OYU	TOPLAM
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	208.991	773	209.764
DEMOKRAT PARTİ	1.875	5	1.880

CUMHURİYET HALK PARTİSİ	82.017	247	82.264
EMEK PARTİSİ	717	8	725
MİLLET PARTİSİ	239	0	239
SAADET PARTİSİ	3.506	13	3.519
HALKIN SESİ PARTİSİ	2.417	3	2.420
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	37.050	70	37.120
DOĞRU YOL PARTİSİ	529	1	530
TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ	318	1	319
MİLLİYETÇİ VE MUHAFAZAKAR PARTİ	270	1	271
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	2.874	4	2.878
DEMOKRATİK SOL PARTİ	437	1	438
BAĞIMSIZLAR	238	0	238

Milletvekili Hesaplama¹

- 1- Öncelikle seçim barajını geçen siyasi partiler ile seçim barajına tabi olmayan bağımsızların aldıkları oylar alt alta yazılır. Mümkünse en çok oy alandan en az oy alana sıralanır. Böylelikle hata yapma olasılığı azalır.
- 2- Partilerin aldıkları oylar, 1'den başlayarak, sırasıyla 4'e kadar bölünür.
- 3- Sütunlardaki bölümlerin en büyük 4 tanesi, büyükten küçüğe doğru sıralanır.
- 4- Bu sıralamada hangi parti kaç kez sıralamaya girmişse, o kadar milletvekili çıkarır.

PARTİ	ALDIĞI OY	1	2	3	4	
AKP	209.764	209.764 (1)	104.882 (2)	69.921 (4)	52.441	3
CHP	82.264	82.264 (3)	41.132	27.421	20.566	1
MHP	37.120	37.120	18.560	12.373	9.280	0
Bağımsız	238	238	119	79	60	0

¹ 10 Haziran 1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu

Bir seçim çevresinde siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde edecekleri milletvekili sayısının hesabı:

Madde 34 – (1) Bağımsız adaylar ile yukarıdaki maddede yazılı oranı aşan siyasi partilerin, bir seçim çevresinde elde edecekleri milletvekili sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

- a) Seçime katılmış siyasi partilerin ve bağımsız adayların adları alt alta ve aldıkları geçerli oy sayıları da hizalarına yazılır. Siyasi partilerin oy sayıları, önce bire, sonra ikiye, sonra üçe.... ile o çevrenin çıkaracağı milletvekili sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar ile bağımsız adayların aldıkları oylar ayırım yapılmaksızın en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısı kadar bu payların sahibi olan partilere ve bağımsız adaya rakamların büyüklük sırasına göre milletvekili tahsis olunur.
- b) Son kalan milletvekilliği için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde, bunlar arasında ad çekilmek suretiyle tahsis yapılır.

Yukarıdaki tabloda, partilerin aldıkları oylar önce 1, sonra 2, sonra 3 ve en son 4'e bölünmüştür. Elde edilen bölümlerden, en büyük olan 4 tanesi sıralanmıştır:

- 1- 209.764 (AKP)
- 2- 104.882 (AKP)
- 3- 82.264 (CHP)
- 4- 69.921 (AKP)

Sıralanan bu bölümlerden 3 tanesi AKP, 1 tanesi CHP'nin satırında yer almaktadır. Bu da demek oluyor ki; AKP 3, CHP 1 milletvekili çıkarmaktadır. 37.050 oy alan MHP'nin milletvekili çıkarması mümkün görünmemektedir.

SEÇİMLER VE OLASILIKLAR

Burada gerçekçi bir projeksiyonun ortaya konulabilmesi için son yapılan seçimler üzerine değerlendirmeler yapılacaktır. Zira son genel seçim olan 12 Haziran 2011 seçimlerinin üzerinden, 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Seçimleri yapılmıştır. Ayrıca 10 Ağustos 2014 Cumhurbaşkanı seçimleri de değerlendirilmek durumundadır.

12 HAZİRAN 2011 MİLLETVEKİLLİĞİ GENEL SEÇİMLERİ

Çorum'da seçimde olasılıklar hep konuşulagelmiştir. CHP'lilerin MHP'yi desteklemesiyle MHP'nin 1 milletvekili çıkartması; MHP'lilerin CHP'yi desteklemek suretiyle CHP'nin 2 milletvekili çıkarmasının sağlanması vs. Bu olasılıklara geçmeden önce 12 Haziran 2011 seçim sonuçlarına göre şu tespitleri yapmak gerekir:

- 1- CHP'nin 70.000 oy olsa dahi 1 milletvekiline sahip olması yeterlidir. Bu sebeple 1 milletvekiline yetenden 10-12 bin oyu fazladır.
- 2- MHP'nin 37.000 civarında oyu vardır. Bu sayı bir milletvekili çıkarmaya yetmemektedir.
- 3- Saadet Partisi, Büyük Birlik Partisi ve diğer bazı sağ partilerin oyu (Halkın Sesi Partisini saymazsak) toplam 6500 civarlarındadır.

Birinci Olasılık: MHP'nin Milletvekili Çıkarması

MHP'nin AKP'nin çıkardığı 3. Milletvekilini kendisinin çıkarabilmesi için 69.921 sayısından daha fazla oy alması gerekir. Buna yaklaşık 70 bin dersek; diğer partilerin aldıkları oylar sabit kalmak koşuluyla $70-37= 33$ bin oy gereklidir.

33 bin yeni seçmen yaratılamayacağına göre;

MHP + AKP dışı Sağ Blok + CHP artık oyları

37000 +6500+12000= 55.500 olmaktadır. Bu toplamla dahi MHP 1 milletvekili çıkarabileceği 70.000 sayısına ulaşamamaktadır. 70.000 – 55.500 = 14.500

MHP'nin 1 milletvekili çıkarabilmesi için yaklaşık 15.000 oya ihtiyacı vardır. Bunu ancak AKP seçmeninden almak koşuluyla gerçekleştirebilir. Böyle bir durumda AKP'nin oyları da eksileceğinden 12.000 civarında AKP seçmeninin MHP'ye oy vermesi halinde bu mümkün olabilecektir.

AKP	197.764 (1)	98.882 (2)	65.921	49.441	2
CHP	70.264 (3)	35.132	23.421	17.566	1
MHP	67.500 (4)	33.750	22.500	16.875	1
Bağımsız	238	119	79	60	0

Bu olasılığın gerçekleşmesi için koşullar şu şekildedir:

- 1- MHP'nin oylarını olduğu gibi muhafaza etmesi
- 2- CHP'den 12000 oy devşirmesi
- 3- AKP'den 12000 oy devşirmesi
- 4- Sağ Bloktaki diğer partilerin oylarının tümünü alması (6500 oy) gerekir

İkinci Olasılık: CHP'nin İki Milletvekili Çıkarması

CHP'nin 2. Milletvekilini çıkarabilmesi için, 140.000 oy alması gerekmektedir. Bu da 58.000 oy etmektedir.

MHP seçmeninin tümüyle CHP'yi desteklemesi halinde 82.000+37.000=119.000 etmektedir. Bu ikinci milletvekili için yetmemektedir. 21.000 oy eksik kalmaktadır. Tüm sağ ve sol blokun CHP'yi desteklemesi halinde dahi bu mümkün olamamaktadır. Bu oyların toplamı 8.000 civarında olduğu varsayılsa bile CHP'nin AKP seçmeninden 11.000 civarında oy alması gerekecektir.

AKP	198.764	198.764 (1)	99.382 (3)	66.255	49.691	2
CHP	136.000	136.000 (2)	68.000 (4)	45.333	34.000	2

Bu olasılığın gerçekleşmesi için koşullar şu şekildedir:

- 1- CHP'nin oylarını olduğu gibi muhafaza etmesi
- 2- MHP seçmeninin tüm oylarını alması (37.000 oy)
- 3- AKP'den 11.000 oy devşirmesi
- 4- Sağ ve sol partilerin tüm oylarının tümünü alması (8.000 oy) gerekir

Üçüncü Olasılık: AKP'nin Tüm Milletvekillerini Çıkarması

AKP'nin mevcut oyları 3 milletvekili çıkarmasına fazlasıyla yetmektedir. Buna karşın CHP'nin var olan 82.000 oyu karşısında, CHP dışındaki tüm partilerin tam desteğini alsa dahi 4. milletvekilini çıkarabilmesi söz konusu değildir. Yaklaşık 340.000 seçmenin oy kullandığı bir seçimde CHP'nin oylarının 68.000'e gerilemesi ve diğer tüm partilerin AKP'yi tam desteklemesiyle 4 milletvekili olasılığı gerçekleşebilir.

İL GENEL MECLİSİ SEÇİMLERİ

Yukarıdaki değerlendirmeler tamamıyla 12 Haziran 2011 genel seçimleri esas alınarak yapılmıştır. Oysaki onun üzerinden 30 Mart 2014'te yapılan seçimlerde İl Genel Meclisi seçiminde oylarının dağılımında önemli sayılabilecek değişimler olmuştur.

KAYITLI SEÇMEN SAYISI	387.709	
OY KULLANAN SEÇMEN SAYISI	351.579	
SEÇİME KATILMA ORANI (%)	%90,68	
GEÇERLİ OY SAYISI	340.041	
TOPLAM GEÇERLİ OYLARIN SİYASİ PARTİLERE VE BAĞIMSIZ ADAYLARA DAĞILIMI		
PARTİ ADI	TOPLA M	%
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	4.560	1,34
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	182.085	53,55
DEMOKRAT PARTİ	1.367	0,4
ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ	120	0,04
SAADET PARTİSİ	6.857	2,02
HAK VE ÖZGÜRLÜKLER PARTİSİ	325	0,1
BAĞIMSIZ TÜRKİYE PARTİSİ	631	0,19
İŞÇİ PARTİSİ	617	0,18
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ	1.348	0,4
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	83.711	24,62
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	57.712	16,97
BAĞIMSIZLAR	708	0,21

Değişen ne olmuş?

	12 HAZİRAN 2011	30 MART 2014	FARK SAYI	FARK %	DEĞİŞİKLİK
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	2.878	4.560	1.682	58	ARTIŞ
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	209.764	182.085	-27.679	-13	AZALMA
DEMOKRAT PARTİ	1.880	1.367	-513	-27	AZALMA
ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ		120	---	---	---
SAADET PARTİSİ	3.519	6.857	3.338	95	ARTIŞ
HAK VE ÖZGÜRLÜKLER PARTİSİ		325	---	---	---
BAĞIMSIZ TÜRKİYE PARTİSİ		631	---	---	---
İŞÇİ PARTİSİ		617	---	---	---
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ		1.348	---	---	---
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	82.264	83.711	1.447	2	ARTIŞ
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	37.120	57.712	20.592	55	ARTIŞ
BAĞIMSIZLAR	238	708	470	197	ARTIŞ

30 Mart 2014 Seçimleri iktidar partisi AKP'nin oylarında çok ciddi düşüş, MHP'nin ise oldukça yükseliş gösterdiği bir seçim olmuştur. 2011 genel seçimlerinde Çorum'da oyların %61'ini alan AKP, bu seçimde oyların %53,55'ini almıştır. Kendi oyları bakımından %13 bir azalma yaşanmıştır. Öte yandan MHP kendi oylarında %55 bir artış göstermiştir. Bu sonucu sayılarla ifade etmek gerekirse; bir önceki seçime göre AKP 27.679 oy kaybetmiş, MHP ise 20.592 oy artırmıştır. AKP ve Demokrat Partinin oy kaybettiği seçimlerde, bu iki parti dışında tüm partiler oylarını bir şekilde artırmıştır.

İl Genel Meclisi Seçimlerindeki oy dağılımı milletvekili seçimlerinde olsaydı sonuç ne olurdu?

AKP	182.085	182.085	91.043	60.695	45.521	3
CHP	83.711	83.711	41.856	27.904	20.928	1
MHP	57.712	57.712	28.856	19.237	14.428	0
Bağımsız	708	708	354	236	177	0

İl Genel Meclisi Seçimlerindeki oy dağılımı milletvekili seçimlerinde olsaydı, milletvekili dağılımı bakımından bir değişiklik olmayacaktı. Ancak AKP 3. Milletvekilini 3000 oy gibi, görece az sayılabilecek bir oy ile kılıpayı alacak, MHP ise 1 milletvekili çıkarma şansını kılıpayı kaçıracaktı.

İl Genel Meclisi Seçimlerindeki oy dağılımı itibariyle, yukarıda sorgulanan olasılıklar değerlendirildiğinde;

Birinci Olasılık: MHP'nin Milletvekili Çıkarması

MHP'nin AKP'nin çıkaracağı 3. milletvekilini kendisinin çıkarabilmesi için 60.695 sayısından daha fazla oy alması gerekir. Buna yaklaşık 61 bin dersek; diğer partilerin aldıkları oylar sabit kalmak koşuluyla MHP'nin 3000 – 3500 oya ihtiyacı vardır.

3500 oy bulmak ise MHP açısından görece kolaydır:

(Tüm hesaplamalar, diğer partilerin oylarının sabit kalacağı varsayılarak yapılmaktadır)

- 1- MHP+BBP oyları 1 milletvekili çıkarmaya yetmektedir. Bu durumda MHP yönetiminin BBP'nin de onay vereceği bir adayı 1. sırada göstermesi ile bu olasılığın gerçekleşmesi çok uzak değildir.

AKP	182.085	182.085	91.043	60.695	45.521	2
CHP	83.711	83.711	41.856	27.904	20.928	1
MHP+BBP	62.272	62.272	31.136	20.757	15.568	1

- 2- MHP+Saadet Partisi oyları 1 milletvekili çıkarmaya yetmektedir. Bu durumda MHP yönetiminin Saadet Partisi'nin de onay vereceği bir adayı 1. sırada göstermesi ile bu olasılığın gerçekleşmesi çok uzak değildir.

AKP	182.085	182.085	91.043	60.695	45.521	2
CHP	83.711	83.711	41.856	27.904	20.928	1
MHP+Saadet	64.596	64.596	32.298	21.532	16.149	1

- 3- MHP'nin CHP seçmeninden alacağı 3500 oy 1 milletvekili çıkarmaya yetmektedir.

AKP	182.085	182.085	91.043	60.695	45.521	2
CHP	80.211	80.211	40.106	26.737	20.053	1
MHP	61.2012	61.212	30.606	20.404	15.303	1

- 4- MHP'nin AKP seçmeninden alacağı 2500 oy 1 milletvekili çıkarmaya yetmektedir.

AKP	179.585	179.585	89.793	59.862	44.896	2
CHP	83.711	83.711	41.856	27.904	20.928	1
MHP	60.212	60.212	30.106	20.071	15.053	1

Sonuç olarak 12 Haziran 2011 seçimlerine göre MHP'nin milletvekili çıkarması çok zor görünmekteyken; 30 Mart 2014 seçimlerinde MHP milletvekili çıkarmaya çok yakınlaşmış durumdadır.

İkinci Olasılık: CHP'nin İki Milletvekili Çıkarması

CHP'nin 2. Milletvekilini çıkarabilmesi için, 121.000 oy alması gerekmektedir. Buna göre 38.000 oy kazanmasıyla bu olasılık gerçekleşebilir.

38.000 oy bulmak CHP açısından kolay görünmemektedir.

- 1- CHP'nin MHP seçmeni tarafından desteklenmesi ve 38.000 oyun MHP seçmeni tarafından karşılanmasıyla 2. milletvekili çıkarma olasılığı gerçekleşebilir.
- 2- CHP, MHP olmaksızın sağ+sol blokun tüm oylarını alsa dahi 2. milletvekilini çıkarabilmesi için MHP'nin 22.000 oyuna ihtiyaç duymaktadır.
- 3- Diğer partiler karışmaksızın CHP'nin AKP'den 23.000 oy devşirmesi halinde 2. milletvekili yine çıkaramamakta, zira 4. milletvekili MHP'ye gitmektedir.

Sonuç olarak, CHP'nin 2. milletvekili isteği, MHP'nin desteği olmadan imkansız görünmektedir. Ayrıca CHP'nin önemli sayıda AKP seçmeninin oyunu da alması gerekmektedir.

Üçüncü Olasılık: AKP'nin Tüm Milletvekillerini Çıkarması

AKP'nin 30 Mart 2014 Seçimleri itibariyle oyları 3 milletvekili çıkarmasına yetmektedir. Ancak bu MHP'nin görece başarısı karşısında kılıpayı sayılabilecek bir durumdur. Yukarıda 11 Haziran seçimleriyle ilgili yapılan analizde dahi 4. milletvekilinin imkânsıza yakın olduğu görülmekteydi. Kaldı ki, 2014 yerel seçimlerinde CHP'nin oyları bir önceki seçimlere göre %2 oranında artmıştır. Tüm diğer seçmenlerin AKP'ye oy vermesi yanında CHP'nin 15.000 civarında seçmeninin AKP'ye oy vermesi halinde bu olasılık gerçekleşebilir.

10 AĞUSTOS 2014 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

Cumhuriyet tarihinde ilk kez yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Çorum seçmeninin oy dağılımı şu şekildedir:

KAYITLI SEÇMEN SAYISI	387.540	
OY KULLANAN SEÇMEN SAYISI	323.548	
SEÇİME KATILMA ORANI (%)	%83,49	
GEÇERLİ OY SAYISI	317.399	
TOPLAM GEÇERLİ OYLARIN SİYASİ PARTİLERE VE BAĞIMSIZ ADAYLARA DAĞILIMI		
ADAYIN ADI	TOPLAM	%
RECEP TAYYİP ERDOĞAN	202.385	63,76
EKMELEDDİN İHSANOĞLU	110.175	34,71
SELAHATTİN DEMİRTAŞ	4.839	1,52

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden şu çıkarımlar yapılabilir:

- 1- AKP seçmeninin tümünün Recep Tayyip Erdoğan'ı desteklediği varsayıldığında, 12 Haziran 2011 seçimlerinden daha düşük bir oya ulaşabilmiştir. Zira diğer kimi sağ partilerin de desteklediği varsayıldığında, AKP oyları 2011'e göre oldukça düşüktür.
- 2- Ekmeleddin İhsanoğlu'nun aldığı oy, 2011 seçimlerindeki CHP+MHP oyuyla tıpatıp örtüşmektedir. Buna karşın 30 Mart 2014 seçimlerinde gözlenen MHP oyları, bu adaya hiç yansımamış görünmektedir.
- 3- Selahattin Demirtaş'ın aldığı oy ile HDP'nin yerel seçimlerde aldığı (1.348) oy karşılaştırıldığında neredeyse %200 artışı vardır. Başka bir deyişle HDP'nin oylarının üç katı oy söz konusudur.
- 4- CHP ve MHP'nin oylarını muhafaza ettiği söylenebilir.
- 5- HDP'nin Çorum'da 5.000 civarında bir oy potansiyeli olduğu ileri sürülebilir.
- 6- Adayların şahsi karizmaları ve oy potansiyelleri de dikkate alındığında oyların 2014 seçimlerinden çok farklı dağılmadığı ileri sürülebilir.
- 7- 2014 seçimlerine göre 23.000 oy kullanılmamıştır. Üniversite öğrencileri ile tatilciler dikkate alındığında Çorum'da Cumhurbaşkanlığı seçimine katılımın görece yüksek olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Son 4 yıllık süreçte üç seçim yaşanmıştır. Cumhurbaşkanlığı seçimleri bir kenara bırakıldığında, diğer iki seçim partilerin oy oranları ve oylarındaki yükseliş-düşüş durumlarını açık bir biçimde göstermektedir. Bu durumda şu değerlendirmeler yapılabilir:

İktidarda bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oyları bir düşünüş içindedir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde dahi 2011 oylarını yakalamak mümkün olamamıştır. 2014 yerel seçimleri dikkate alındığında halihazırda 3 milletvekili çıkarması olasıdır. Ancak bu yükselen MHP oyları karşısında kolay olmayacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin sabit bir oy sayısı çok fazla değişiklik göstermemektedir. Her seçime 1 milletvekili çıkaran CHP'nin 2. milletvekilini kazanabilmesi ancak ve ancak MHP seçmenin desteği ile mümkündür. Öte yandan bir milletvekili çıkarmanın üstünde; 2011 seçimlerine göre 10 bin; 2014 seçimlerine göre 20 bin civarında oy fazlalığı vardır.

Milliyetçi Hareket Partisi, 2011 seçimlerinde milletvekili çıkarmaktan çok uzak iken 2014 yerel seçimlerinde aldığı oylar ile milletvekili çıkarma eşiğine gelmiştir. Yerel seçimler ile genel seçimler arasında seçmen davranışı bakımından farklılıklar söz konusu olabilmekle birlikte %55 oy artışı oldukça kayda değerdir. MHP 30 Mart 2014 tarihinde aldığı oyları muhafaza ederek, sadece BBP veya sadece Saadet Partisinin tam desteğini almak koşuluyla Çorum'dan 1 milletvekili (4. milletvekilini) çıkarma potansiyeline sahiptir. Ancak bu olasılığın kesinliğe dönüşmesi için sadece yakın sağ partiler değil, aynı zamanda bizzat AKP seçmenin bir kısmının MHP'ye oy vermeye ikna edilmesi gerekir.

2014 yerel seçimleri ve cumhurbaşkanlığı seçimleri dikkate alındığında HDP'nin belli bir oy potansiyeli olduğu gözlenmektedir. Elbette ki, bu miktar milletvekili çıkarmaktan çok uzaktır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin sonuçları ile HDP'nin parti olarak seçime girmesi ve aynı zamanda 7 Haziran 2015 Seçimlerinin eğitim döneminde yapılacağı dikkate alındığında 7-10 bin civarında oy alması olası görünmektedir.

Çorum'da oy potansiyeli olan Saadet Partisi'nin %10 baraj sorunu olmasa dahi Çorum'dan milletvekili çıkarma ihtimali görünmemektedir. BBP ve diğer partilerin kendilerine yakın gördükleri aday veya partileri desteklemeleri olasıdır.

Sonuç olarak, 7 Haziran 2014 seçimleri CHP açısından çok değişik bir sonuç çıkaracak gibi görünmemektedir. Sahip olunan bir milletvekili muhafaza edilecek, ancak ikinci bir milletvekili olasılığı çok gerçekçi durmamaktadır. Oy potansiyeli düşük diğer partiler açısından çok bir değişiklik yoktur ve seçim barajı sebebiyle diğer partileri destekleme olasılıkları yüksektir. Öte yandan, ülke barajını yakalamak adına HDP'nin oy yükseltmek için çalışması gerektiği açıktır. 7 Haziran seçimlerinde Çorum'da asıl yarış, 4. milletvekilinin AKP'de mi kalacağı, yoksa MHP'ye mi geçeceği ile alakalıdır. MHP bir milletvekili çıkarmaya çok yakındır ve yanına BBP veya Saadet Partisinin desteğini aldığı veya az miktarda bir oyu AKP seçmeninden apardığında Çorum'da üç genel seçimdir değişmeyen siyasal tablonun değişme olasılığı çok yüksektir. Ancak burada şunu hatırlatmakta yarar vardır. Çok az miktarda oy farkı dahi bu çekişmede çok etkili olacaktır ve özellikle MHP'nin gümrük oyları konusunda dikkatli olması gerekir.